

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TALIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
BUXORO DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI
JISMONIY MADANIYAT FAKULTETI
JISMONIY MADANIYAT NAZARIYASI VA USLUBIYOTI KAFEDRASI

“SPORTDA VA YOSH AVLOD
JISMONIY TARBIYASIDA
INNOVATSION
TEXNOLOGIYALARI”
MAVZUSIDAGI

Ilmiy-amaliy anjuman

2024-yil 30-aprel

Buxoro - 2024

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
BUXORO DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI**

**JISMONIY MADANIYAT FAKULTETI
JISMONIY MADANIYAT NAZARIYASI VA USLUBIYOTI
KAFEDRASI**

**“SPORTDA VA YOSH AVLOD JISMONIY TARBIYASIDA
INNOVATSION TEXNOLOGIYALARI”
Institut miqiyosidagi ilmiy amaliy-anjuman**

**«ИННОВАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В СПОРТЕ И ФИЗИЧЕСКОМ
ВОСПИТАНИИ МОЛОДОГО ПОКОЛЕНИЯ»
Общеинститутская научная конференция**

**"INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN SPORTS AND PHYSICAL
EDUCATION OF THE YOUNG GENERATION"
Institute-wide scientific conference**

Buxoro – 30.04.2024

USE OF INNOVATIVE METHODS IN THE DEVELOPMENT OF WOMEN'S SPORTS Abdueva S.S. Sitorabonu, N.M. Tojjeva	96
O'RTA MASOFAGA YUGURUVCHILARNING MASHG'ULOT MIKROTSIKLLARIDA YUKLAMALARNI TUZILISHI F.D. Elquliyeva, N.S. Ramazonov	98
JISMONIY TARBIYA JARAYONIDAGI ESTETIK KOMPONENTLAR M.A. Fatullayeva, D.A. Mardiyev	101
YOSH FUTBOLCHILARNING JISMONIY TAYYORGARLIK DAVRINI MODELLASHTISH F.I. Mo'minov, D.F. Hojiyev	104
BAYDARKA VA KANOEDA ESHKAK ESHISH SPORTIGA YOSH SPORTCHILARNI SARALASH METODIKASI A.K. Ibragimov, B.B. Baxshilloyev, M.X. Jahonova	109
KURASHCHINING EGILUVCHANLIGINI RIVOJLANTIRISH F.F.Usmonov, F.F.Egamov	112
YENGIL ATLETIKACHILARNI FUNKSIONAL HOLATINI BAHOLASH ASOSIDA MASHG'ULOTLAR REJASINI OPTIMALLASHTIRISH U.R. Xaydarov, S.M. Muzaffarova, M.A. Turobova	115
5-7 YOSHLI BOLALARNING RIVOJLANISHIDA JISMONIY TARBIYA VOSITALARINING AHAMIYATI A.A. Rustamov, O. Mansurov	118
BADIY GIMNASTIKA BOLA SALOMATLIGINING ASOSI F.I.Qo'ziyeva, B.A.Mahmudova	120
SPORTCHILAR UCHUN TIKLANISH STRATEGIYALARI QANDAY TANLAGAN YAXSHI? F.F. Qoraboyev, M. Husenova	122
ORGANIZATION OF NEW TRAINING DEVELOPMENTS FOR SPORTS ACTIVITIES F.F. Qoraboyev	124
SPORT SOHASIDA IQTIDORLI YOSHLARNI SARALAB OLISH VA MAQSADLI TAYYORLASHNING ZAMONAVIY YO'NALISHI F.I.Qo'ziyeva, F. Quدراتova	126
VOLEYBOLCHILARNI TAYYORLASH JARAYONINI BOSHQARISH Sh.Sh. Quliyev, O.B. Davlatov	128
СПОРТЧИЛАРНИ ТАЙЁРЛАШДА ПСИХОЛОГИК ҲИМОЯ МЕХАНИЗМЛАРНИ ШАКЛЛАНТИРИШНИНГ УСУЛЛАРИ С. Тураев, С. Ибрагимова	130
ПСИХОЭМОЦИОНАЛЬНЫЕ СОСТОЯНИЯ И СТРЕССОУСТОЙЧИВОСТЬ У СПОРТСМЕНОВ ПО ВОЛЬНОЙ БОРЬБЫ Г.К. Саидов, Н.Ш. Ахмедов	132
THE IMPORTANCE OF DEVELOPING PHYSICAL QUALITIES S.Sh.Luqmonov	136
SPORTCHILARNING JISMONIY TAYYORGARLIGINING NAZORAT QILISHNING BOSQICHLARI Z.H. Usmonov, S.N. Saidmurodova	138
MECHANISMS OF INTELLECTUAL DEVELOPMENT OF CHILDREN 6-7 YEARS OLD WITH THE HELP OF PHYSICAL EXERCISES N.M. Mukhitdinova, M.G. Qiyamova	140
YOSH VOLEYBOLCHILARNING SAKROVCHANLIK KO'NIKMALARINI SHAKLLANTIRISHDA HARAKATLI O'YINLARDAN FOYDALANISHNING SAMARALI USULLARI N.R. Sabirova, B.Sh. Qobilov	143

JISMONIY TARBIYA JARAYONIDAGI ESTETIK KOMPONENTLAR

Fatullayeva Muazzam Azimovna

Buxoro davlat universiteti "Sport faoliyati" kafedrasida dotsenti v.b.

orcid 0000-0002-9369-8940

Muazzam.fatullaeva@mail.ru

m.a.fatullayeva@buxdu.uz

Mardiyev Davronbek Abduhamid o'g'li

Buxoro davlat universiteti

2-kurs talabasi

Annotatsiya. Maqolada jismoniy madaniyat nuqtai nazaridan shaxsni shakllantirishning estetik asoslari ko'rsatilgan, jismoniy madaniyat qadriyatlari va asosiy madaniy qadriyatlardan maqsadli foydalanishning kombinatsiyasi shaxsning shakllanishiga ta'sir qilishi isbotlangan.

Kalit so'zlar. jismoniy tarbiya, jismoniy tarbiya, estetik tarbiya, jismoniy va estetik tarbiyaning integratsiyasi, jismoniy dam olish, jismoniy rehabilitatsiya.

Kirish. Ushbu tendentsiyalar doirasida biz tomonidan yaxlit, rivojlangan shaxsni shakllantirish ta'limning asosiy maqsadi va uning samaradorligining sharti sifatida ilgari suriladi, bu esa talabalar faoliyatining barcha turlarining birligini ta'minlashni taqozo etadi. Ko'pgina holatlar (yosh xususiyatlari, salomatlikni yaxshilash zarurati va boshqalar) tufayli jismoniy tarbiya darslari ushbu muammoni hal qilishning samarali vositasiga aylanadi. Insonga ma'lum ma'naviy yo'l-yo'riqlar beradigan soha (boshqalar bilan birga) estetik madaniyatdir (4).

Mavzuning dolzarbligi. Ushbu maqolada jismoniy va estetik madaniyat integratsiyasiga asoslangan yaxlit shaxsni shakllantirish muammosini hal qilishda qiymatga asoslangan yondashuvni amalga oshirish quyidagi masalalarni ko'rib chiqishni o'z ichiga oladi:

- psixologik-pedagogik adabiyotlarda integratsiya muammosini o'rganish;
- jismoniy va estetik tarbiyaning uzviyligini tahlil qilish;
- ta'lim muassasalarida o'quvchilarning jismoniy va estetik tarbiyasini integratsiyalashning zamonaviy amaliyotini o'rganish.

Tadqiqot ob'yekti. Ta'lim mazmunini yangilash nuqtai nazaridan jismoniy tarbiyani jismoniy madaniyat va ijodiy faoliyatga yo'naltirilgan ikki komponentning organik birligi sifatida tushunish kerak. Birinchisi, yoshlarda JM haqida umumiy madaniyat elementi sifatida yaxlit nazariy tushunchani shakllantirishga qaratilgan. Bunga jismoniy faoliyat va jismoniy mashqlar nazariyasi va tarixi, gigiyena, psixologiya, jismoniy faoliyat fiziologiyasi, jismoniy mashqlar biomexanikasi kabi fanlar materiallari asosida bilim asoslarini egallash hamda "inson -shaxs", "shaxs-jamiyat", "inson -tabiat", "inson-ishlab chiqarish", "inson-davlat". Ikkinchi komponent jismoniy faoliyatni harakat, jismoniy tarbiya, sog'lomlashtirish va sport mashg'ulotlari usullarini ijodiy o'zlashtirishga va ularni sog'lomlashtirish, ta'lim, rivojlanish va tarbiyaviy muammolarni hal qilishda qo'llash qobiliyatiga qaratilgan (1,4,6).

Jismoniy faollik haqida gapiradigan bo'lsak, u shaxs va umuman jamiyat uchun muhim ahamiyatga ega deb taxmin qilinadi. Insonning takomillashtirish ko'rsatkichlarida ifodalangan jismoniy faoliyat natijalari, shuningdek, ushbu natijalarga erishishni ta'minlaydigan va jismoniy faoliyat amaliyoti bilan bog'liq holda yaratilgan barcha narsalar (maxsus bilimlar, vositalar, usullar va boshqalar) muhim umumiy madaniy qiymatga ega. (7).

JT - bu insonning jismoniy (tana) tabiatini o'zgartirish jarayoni va natijasidir. Bu jamiyat tomonidan yaratilgan va odamlarning jismoniy rivojlanishi uchun foydalaniladigan moddiy va ma'naviy qadriyatlarning yig'indisidir.

JM (so'zning keng ma'nosida) jamiyat madaniyatining muhim qismi - shaxsni yo'naltirilgan jismoniy takomillashtirish uchun maxsus vositalar, usullar va shart-sharoitlarni yaratish va ulardan oqilona foydalanishda erishilgan yutuqlarning butun majmui. Uning qismlari jismoniy faollik, sport, jismoniy dam olish, jismoniy rehabilitatsiyalardir. Ularning har biri jamiyat va shaxsning muayyan ehtiyojlarini qondiradi.

Shu bilan birga, har tomonlama rivojlangan va ma'naviy boy shaxsni shakllantirishning eng muhim vositasi sifatida estetik tarbiya nazariyasi va amaliyoti muammolariga e'tibor kuchaymoqda, chunki uning maqsadi nafaqat shaxsning estetik faoliyatini rivojlantirishdir, badiiy faoliyatda, lekin, birinchi navbatda, amaliy hayotda: insonning tabiatga, boshqa odamlarga va o'ziga, urf-odatlariga, xulq-atvor shakllariga, insonni o'rab turgan narsalar dunyosiga va nihoyat, san'atga bo'lgan munosabatida.

Binobarin, estetik tarbiya yoshlarda estetik ehtiyojlarning eng keng qamrovini, dunyoga estetik munosabatning universalligini shakllantirishga qaratilgan. Estetik tarbiya inson faoliyatining barcha sohalarida - mehnatda, kundalik hayotda, sportda, o'qishda, harbiy xizmatda, san'atda amalga oshiriladi. Ta'lim muassasasida estetik tarbiya alohida o'rin tutadi, u butun pedagogik jamoaning, ta'lim muassasasining butun o'quv va ta'limdan tashqari hayotining ishiga aylanadi.

Bundan tashqari, estetik tarbiya bir qator iqtisodiy muammolarni hal qilish bilan bevosita va bilvosita bog'liq: rivojlangan jamiyatda ijtimoiy ishlab chiqarish odamlarning o'sib borayotgan ma'naviy va moddiy ehtiyojlarini qondirishga qaratilgan. Ijtimoiy ongning yuksalishi bilan odamlarning umumiy madaniy-badiiy saviyasi, o'z-o'ziga, ularning ma'naviy boyishiga, narsalarning sifatiga, moddiy iste'molning shakl va usullariga bo'lgan talablari ham ortadi. Ushbu ob'yektiv jarayon ishlab chiqarilgan tovarlarning go'zalligini ularning sifatining eng muhim elementlaridan biriga aylantiradi. Bu ishlab chiqarilayotgan mahsulotlarning sifati birinchi o'rinda turadi, kundalik hayotda, shuningdek, umuman iqtisodiyotning rivojlanishida o'z aksini topadi.

Buning asosida umumiy estetika bilan bir qatorda estetik fanlarning keng tarmoqlangan tizimi vujudga keldi, jumladan, estetik tarbiya nazariyasi, ishlab chiqarish-texnik estetika, hayot va xulq estetikasi, tabiat estetikasi, rivojlanayotgan sun'iy fanlar majmuasi va boshqalar.

Pedagogika fanida jismoniy va estetik tarbiyaning umumiy masalalari, shuningdek, ularning alohida yo'nalishlari bo'yicha tadqiqot ishlarining katta tajribasi an'anaviy ob'yektlar bilan chegaralanadi. Bundan tashqari, jismoniy va estetik tarbiyani birlashtirish yo'llarini topish muammosi saqlanib qoldi.

Pedagogika fani va madaniyati rivojlanishining hozirgi bosqichi madaniy hodisalarni yuqori darajada ixtisoslashgan o'rganishni yengib o'tish bilan tavsiflanadi va ularni tizimli ko'rib chiqish, insonshunoslikka oid ishlarda tobora yaxlitlik va ko'p qirralilik sifatida qarala boshlagan insonga integrativ tizim sifatida murojaat qilish bilan bog'liq (1,4). Pedagogika o'z oldiga sog'lom, kuchli, barkamol shaxsni tarbiyalashni yuksak maqsad qilib qo'yadi, va uning fan sifatida rivojlanishida tadqiqotning birinchi navbatda tibbiy-biologik va pedagogik jihatlardan psixologik, sotsiologik, nazariy-integrativ va boshqa jihatlariga o'tishi bilan bog'liq yangi tendentsiya paydo bo'ladi, odam bu tadqiqotning asosiy yo'nalishlaridan biridir.

Estetik madaniyat shaxsning asosi hisoblanadi; Insonning ma'naviyat darajasi va uning jamiyat uchun foydaliligi o'lchovi o'rtasida bevosita bog'liqlik mavjud.

Bu holat har bir talabaning kasbiy tayyorgarligiga estetik madaniyat elementlarini joriy etishni taqozo etadi, bu esa uning keyingi rivojlanishini va amaliy ishda qo'llash imkoniyatini kafolatlaydi.

JM haqida gapirganda, uning mohiyati va ahamiyatini anglashning sifat jihatidan yangi bosqichi uning intellektual, axloqiy va estetik tarbiyaning samarali vositasi sifatida shaxsning ma'naviy sohasiga ta'siri bilan bog'liqligini ta'kidlaymiz. Agar jismoniy mashqlarning insonning biologik mohiyatiga: uning sog'lig'iga, jismoniy rivojlanishiga, morfofunktsional tuzilmalariga bo'lgan ulkan ta'sirini isbotlashga alohida ehtiyoj bo'lmasa, uning ma'naviyat rivojlanishiga ta'siri ularning o'zaro ta'siri mexanizmlari uchun maxsus tushuntirishlar va dalillarni va izlanishni talab qiladi.

Ixtisoslashgan adabiyotlarda "jamiyatdagi ta'lim muammolarini hal qilishda JM vositalarining befarqligi haqida" emas, balki o'ziga xos va umumiy pedagogik vositalardan, JM va sport usullaridan qanday foydalanish kerakligi to'g'risida savol qo'yish zarurligi haqli ravishda qayd etilgan. Jismoniy takomillashtirish va jismoniy rivojlanish muammolarini shaxs shaxsining majburiy ma'naviy rivojlanishi yagona jarayonda hal etishni taqozo etadi. (2,3,4).

Shaxsning ma'naviy dunyosi vosita harakatlarida va qoniqish nafaqat uning rivojlanishining yakuniy natijasi bilan, balki harakatlarning o'zi amalga oshirilishida ham namoyon bo'ladi, bunda odamning faol tajribalari bilan bog'liq bir qator belgilar mavjud. Undagi barcha yangilikning tug'ilishi ta'kidlangan. Bu quyidagi his-tuyg'ular: "harakat jarayonlarining uyg'unligi va atrof-muhit bilan uyg'unlikni yaratish, ma'naviy va jismoniy yuksalish, ilhomlanish holatlari, fikrlashning motivatsion-emotsional sohasi hukmronlik

qiladigan "mushak quvonchi", zavqlanish, faoliyat jarayoni, bu yerda o'z-o'zini chuqurroq anglash va inson qalbining o'zgarishi sodir bo'ladi (5,6).

Jismoniy tarbiyadagi ma'naviy va motorli tomonlarning birligi insonning muhim (ma'naviy va jismoniy) kuchlarining uyg'unligini yaratadi, ularning integral momenti faoliyatning ijodiy tabiati bo'lishi mumkin va faqat inson qobiliyatlarini ro'yobga chiqarish sifatida JMning funksional rolini ko'rib chiqish maqsadga muvofiqdir.

Zamonaviy tadqiqotlar (2, 8) shuni ta'kidlaydiki, inson JMni shakllantirish muammosini faqat ijtimoiy va biologik toifalarning birligi va o'zaro bog'liqligi g'oyasi asosida samarali hal qilish mumkin. Jismoniy tarbiya, madaniyatning boshqa sohalaridan farqli o'laroq, insondagi ushbu tarkibiy qismlarni bir butunga bog'laydi va ularni uyg'unlashtirish sohasi, ular o'rtasidagi doimiy ravishda takrorlanadigan qarama-qarshiliklarni qadriyatga yo'naltirilgan hal qilish sohasidir. Buni insondagi jismoniy va ma'naviy munosabatlar ham tasdiqlaydi, bunda jismoniy tarbiya va sport ularning birligi, yaxlitligi va uyg'unligining asosiy tamoyili bo'lib xizmat qiladi.

JM haqidagi bilimlarni rivojlantirish uning ijtimoiy mohiyatini tushunish uchun asosdir. Ushbu mavzu bo'yicha bir nechta asarlar (1,7 va boshqalar) orasida eng samaralilari V.K. Balsevich, jismoniy tarbiya sohasidagi bilimlarni tasniflashning to'rtta darajasini belgilaydi: birinchisi, ijtimoiy va biologik tarkibiy qismlar va ularning shaxsning jismoniy tarbiya jarayonida o'zaro ta'siri haqidagi bilimlarni o'z ichiga oladi; ikkinchisi JM nazariyasini shakllantirish bilan bog'liq bilimlarning fundamental va texnologik jihatlari bilan ifodalanadi; uchinchisi - xususiy ilmiy fanlar; to'rtinchisi (eng muhimi) jismoniy tarbiya bilimining umumiy inson bilimi bilan, jismoniy tarbiya bilan umumiy madaniyatning uzviy bog'liqligini aks ettiradi. Bunda birinchisi JMning mohiyati haqidagi fikrlar tizimini aks ettiradi.

Xulosa. Muammoni nazariy o'rganish natijalarini sarhisob qilar ekanmiz, shuni ta'kidlash kerakki, sport va jismoniy mashqlarning estetik ahamiyati vaqt va tarixiy sharoitlardan qat'iy nazar, mavhum va mavjud qiymat sifatida emas, balki aniq tarixiy harakat natijasida namoyon bo'ladi: yangi munosabatlarni o'rnatish, yangi barkamol har tomonlama rivojlangan shaxsni shakllantirish (4, 6). Zamonaviy o'rta ta'lim, professional ta'lim va oliy maktablarda madaniyatning jismoniy va estetik tarkibiy qismlarining o'zaro ta'siri tajribasi keyingi tahlilimiz mavzusiga aylanadi.

Jismoniy va estetik tarbiyaning integrativ jarayonlarini tahlil qilganda, JM va S guruhlar jarayonida bu masala faqat bir yo'nalishda - JM va S guruhlarida estetik tarbiya vositalaridan foydalanish orqali, ko'pincha yuzaki yoki ibtidoiy tarzda hal etilishi aniqlandi. Jismoniy va estetik tarbiya amaliyotiga bunday yondashuv bizga jimson

iy tarbiya mashg'ulotlari jarayonida o'smirlarning jismoniy va estetik tarbiyasini integratsiyalashning samarali "texnologiyasini" joriy etishning eng oqilona yechimini topishga va integratsiya modelini ishlab chiqishga imkon berdi.

Modelning pedagogik ma'nosi shundan iboratki, u talabalarning butun hayotiy faoliyatiga rahbarlik qilishi, uning maqsadlari va ularga erishish yo'llarini belgilashi kerak.

Model bizga ta'lim jarayonining dolzarb va istiqbolli muammolarini ajratib ko'rsatish, kelajakda kutilayotgan va kutilayotgan shaxsiy o'zgarishlar o'rtasidagi yaqinlashuv shartlarini aniqlash, o'rganish va ilmiy asoslash imkonini beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Fatullayeva, M. (2023). Особенности эстетического воспитания студентов средствами физической культуры и спорта. Центр научных публикаций (buxdu.Uz), 43(43). извлечено от https://journal.buxdu.uz/index.php/journals_buxdu/article/view/11171

2. Fatullayeva, Muazzam. "Modern methods of forming the speed of movement of young volleyball players along the field and the accuracy of the ball transfer." Центр научных публикаций (buxdu. uz) 33.33 (2023).

3. Фатуллаева, Муаззам Азимовна. "Халқ миллий ўйинлари баркамол авлод тарбиясининг муҳим омили сифатида." Образование наука и инновационные идеи в мире 18.5 (2023): 125-130.

4. Azimovna, F. M., & Kuziboevich, O. B. Unique ways of aesthetic education of students through physical education and sports training.

5. Fatullayeva, Muazzam. "O'quv-mashg'uloti jarayonida yengil atletikachilarning jismoniy tayyorgarlik qobiliyatlarini tarbiyalashning pedagogik shart-sharoitlari." *Образование наука и инновационные идеи в мире* 18.5 (2023): 131-134.

6. Фатуллаева, М. А. (2023). Физическая подготовка спортсменов как важная часть их тренировок. *Образование наука и инновационные идеи в мире*, 18(5), 92-95.

7. Фатуллаева, М. А., & Хусенов, Ш. А. (2023). Особенности эстетического воспитания студентов средствами физической культуры и спорта. *Образование наука и инновационные идеи в мире*, 18(5), 86-91.

8. Azimovna, F. M. (2022, December). Voleybol o'yini jarayonida sakrab ijro etiladigan texnik-taktik harakatlarning o'ziga xos xususiyatlari: 10.53885/edinres. 2022.93. 93.072 Fatullayeva Muazzam Azimovna Buxoro davlat universiteti "Fakultetlararo jismoniy madaniyat va sport" kafedrasida o'qituvchisi. In *Научно-практическая конференция* (pp. 438-440).

YOSH FUTBOLCHILARNING JISMONIY TAYYORGARLIK DAVRINI MODELASHTIRISH

Mo'minov Feruzjon Ilxomovich

Buxoro Davlat Pedagogika instituti

Jismoniy madaniyat fakulteti

Jismoniy tarbiya va sport kafedrasida o'qituvchisi

Hojiyev Daler Farrux o'g'li

Buxoro Davlat Pedagogika instituti

Jismoniy madaniyat fakulteti talabasi

Annotatsiya: Maqolada yosh futbolchilar bilan olib boriladigan sport tayyorgarlik jarayonlarini rejalashtirish va boshqarish, ko'p yillik tayyorgarlik bosqichlarida qurilmaviy, modulli rejalashtirishning zamonaviy yondashuvlari ko'rsatib o'tilgan. Mashg'ulot jarayonlarini tashkil etish bosqichlarga bo'lib tayyorlov jarayonlarini tashkil etish, yosh futbolchilarning jismoniy tayyorgarlik modulli orqali yillik siklni rejalashtirish va shunga asosan jismoniy sifatlarni takomillashtirib borish jarayoni davom etish ko'zda tutilgan. Yosh futbolchilarning jismoniy tayyorgarlik modulli rejalashtirish jarayoni yosh futbolchilar yoshiga qarab jismoniy sifatlarni rivojlantirish, texnik va taktik harakatlarga o'rgatishni to'g'ri yo'lga qo'yish ko'zda tutilgan.

Tayanch so'zlar: sport tayyorgarlik, mashg'ulot jarayoni, mashg'ulot jarayoni bosqichlari, umumiy jismoniy tayyorgarlik, maxsus jismoniy tayyorgarlik, tezkorlik, kuch, chidamlilik.

Maqolaning dolzarbligi va zaruriyati: Bugungi kunda dunyoda iste'dodli yoshlarni saralash, sport turlariga yo'naltirish jarayoni zamonaviy sport oldida turgan ustuvor yo'nalishlardan biriga aylanmoqda. Sport sohasidagi yetakchi olim va mutaxassislar iste'dodli yosh futbolchilarning jismoniy rivojlanishi, jismoniy tayyorgarligi va harakat qobiliyati samaradorligining o'ziga xos xususiyatlarini inobatga olgan holda mashg'ulot o'tkazish lozimligini ta'kidlaydi. Sportga jismoniy tayyorgarligiga layoqatli yosh sportchilarni tayyorlashga asoslangan uslublari, ularning kelajakdagi yutuqlarini hamda sportdagi istiqbolini bashorat qilish ko'p yillik tayyorgarlik tizimlari ajralmas qismiga aylanmoqda. Oqilona foydalangan holda sportga yo'naltirish tizimi, jismoniy sifatlari va tabiatan iqtidorlarni izlab topish rivojlangan davlatlar futbolining asosiy ko'rsatkichlaridan biriga aylanib bormoqda.

Jahonda yetuk mutaxassislar tomonidan futbol sport turida malaka mezonlari va yo'nalishlariga qaratilgan sportchilarni jismoniy tayyorgarligi, amplyasi bo'yicha yo'naltirishga oid ilmiy-tadqiqot ishlari olib borilmoqda. Futbol sport turida aksariyat tadqiqotchilar tomonidan sportchining genetikasi va jismoniy ish qobiliyati hamda, o'yinchilar joylashuvidan kelib chiqib, o'yinchining mavjud holati o'rtasidagi o'zaro aloqadorlik ko'rsatkichlarini aniqlashga doir ilmiy izlanishlar olib borilmoqda. Yosh futbolchilarni jismoniy tayyorgarlik darajasini oshirish mazmunining yetarli darajada ishlab chiqilishiga qaramay, futbol sport turida boshlang'ich tayyorgarlik bosqichiga jismoniy sifatlarni rivojlantirish va loyihalashtirish masalalari yuzasidan ko'plab hal etilmagan muammolar mavjudligicha qolmoqda. Yosh futbolchilarning jismoniy rivojlanishi, jismoniy tayyorgarligi va harakat qobiliyatlarini obyektiv baholashga qaratilgan yangi test